

20.- TRES GENERACIONS

A) PROFESSORAT

- OBJECTIUS GENERALS.

Relativitzar les visions massa feixistes que solem tenir sobre els mandats de gènere, especialment masculí.

Copsar la pervivència i l'evolució en el temps d'aquests mandats de gènere: què canvia i què es manté igual.

Propiciar la comunicació entre persones de les tres generacions (la de les àvies i els avis; la dels progenitors i la de l'alumnat).

- OBJECTIUS ESPECÍFICS:

a) Emocionals:

- Entrar en contacte i posar-se empàticament i respectuosa en el lloc de persones que hagin viscut la seva vida de forma diferent a la nostra.

- Col·locar-se com a investigadors/res en una posició, no de judici ni de culpabilització, sinó de comprensió i acompanyament.

- Valorar la memòria personal com a part de la memòria col·lectiva, de la qual també les persones investigadores no resten al marge, sinó que més aviat en formen part.

b) experiencials:

- Aprendre a fer entrevistes de forma interactiva.

- Valorar i copsar formes narratives diverses.

- Fer les transcripcions i buidatge de les entrevistes de forma entenedora i qualitativa.

- Confegir i analitzar línies de vida i diagrames de sectors.

c) cognitius:

- Conceptes de "generació", "memòria personal", "memòria col·lectiva".

- MATERIAL:

Gravadores de veu o de vídeo, per enregistrar les entrevistes.

Paper mil·limetrat, per fer les línies de vida.

- DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT.

. La professora o el professor començarà per explicar i consensuar amb l'alumnat, els objectius de què abans fèiem esment.

. Tot seguit, plantejarà l'activitat, que consistirà bàsicament en realitzar tres entrevistes per cada alumne/a, repartides de la següent manera:

- a la generació dels avis i les àvies: si es tracta d'un alumne, entrevista a un avi; si és una alumna, a una àvia. Pot canviar-se la

figura de l'avi o l'àvia per una persona del mateix sexe d'aquella franja d'edat (entorn dels 60 anys).

- a la generació de la mare i del pare de l'alumnat, al voltant dels 40 anys. Si l'entrevistador és un noi, la farà al pare; si és una noia, a la mare. Pot canviar-se la figura de l'avi o l'àvia per una persona del mateix sexe d'aquella franja d'edat (entorn dels 40 anys).

- a la generació de l'alumnat, a un amic i una amiga de cada alumne. Si es tracta d'un alumne, l'entrevista serà a un amic; si és una alumna, a una amiga. La franja d'edat de les persones entrevistades la fixem entorn dels 20-25 anys.

. Explicarà també que a cada entrevista es demanarà a les persones entrevistades:

- que expliquin almenys 3 EXPERIÈNCIES fonamentals de la seva vida com a homes o com a dones. Es tracta d'experiències que els han marcat decisivament com a tals, com a homes o com a dones. Es tracta d'un breu resum d'una mitja pàgina a una pàgina, amb les dades fonamentals.

- que dibuixin una línia de la seva vida, des que van néixer fins ara, tot marcant-hi a sobre les etapes principals i els esdeveniments fonamentals que els han marcat com a homes o com a dones.

- que, tot seguit, assenyalin en un diagrama de sectors, en fraccions aproximades, els seus interessos fonamentals, en percentatge d'interès. Un percentatge del 100 % significa interès exclusiu a la vida.

- que, al mateix diagrama de sectors, assenyalin en forma de cercles concèntrics les seves relacions socials més importants, de forma que les més properes siguin les més importants.

- que acompanyin els seus relats amb fotografies antigues que il·lustrin aquestes fites essencials a la seva vida com a dones o com a homes: fotografies d'escola, de la *mili*, de la comunió, del casament,....

. Amb els continguts de les entrevistes i de les gràfiques i material gràfic, es farà una exposició oral a classe (cada alumne/a farà la seva) i muntarem una exposició dividida en 3 parts (una per a cada generació). Cada part constarà de dos apartats: un dedicat a les dones i un altre als homes de cada generació.

. Per això, el grup es dividirà en dos: d'una banda els nois es reuniran per veure què tenen en comú els homes de cada generació que han estudiat; que en facin un "retrat robot" de l'home de la generació dels avis; de la dels pares i de la seva: quines van ser o són les etapes fonamentals de les seves vides, les fites que els han fet canviar; com es repartien el temps i quines relacions socials tenien els homes de cada generació.

. Les noies, pel seu compte, faran el mateix amb els personatges femenins que han treballat.

- . Es tractarà, doncs, de fer visible l'evolució de les masculinitats i de les feminitats (és a dir, de les formes concretes de viure com a dona o com a home en un moment històric determinat), de copsar què hi ha de permanent i què de contingent al llarg del temps, què resta i què canvia.
- . S'obrirà un debat i una posada en comú a partir de tot el material recollit.

INDICACIONS PER AL PROFESSORAT:

- . És important explicar bé l'objectiu que es pretén per tal que la recollida de material sigui interessant i nombrosa.
- . Insistir en el respecte a les persones entrevistades. El respecte pot fer que alguna entrevista no tingui lloc perquè la persona s'hi negui.
- . Cada material visual ha d'estar registrat per tal que no es perdi (fotos, vídeos numerats i catalogats).
- . Al material per a l'alumnat hi ha indicacions sobre les condicions que ha de tenir una entrevista. Evidentment no és el mateix entrevistar una persona gran que una jove. Per tant, aquestes instruccions són merament indicatives.
- . Potser fora interessant fer prèviament un assaig general de les entrevistes, per tal de veure com s'han de fer, intentant evitar els errors més comuns.

- AVALUACIÓ

Es farà en base al diari de classe, com les activitats anteriors, però també en base a les entrevistes realitzades i a la participació en la recollida de material visual, en la preparació de les exposicions (oral i gràfica), en la dinàmica d'elaboració dels retrats robots i en el debat posterior.

B) ALUMNAT

INSTRUCCIONS PER A L'ALUMNAT:

. Anem a estudiar com es vivia el fer de ser home o dona a la generació de les nostres àvies i avis; a la del nostres pares i mares i a comparar-ho amb la nostra. Ha canviat tot o hi ha coses que no?

. Per això farem entrevistes (que gravarem en una gravadora d'àudio i/o de vídeo) a tres persones del nostre mateix sexe de tres generacions diferents:

NOIS:

- una entrevista a un avi o home conegut o familiar que tingui al voltant dels 60 anys.
- una entrevista al pare o a un home conegut o familiar que tingui al voltant dels 40 anys.
- una entrevista a un amic d'entre 20-25 anys.

NOIES:

- una entrevista a una àvia o dona coneguda o familiar que tingui al voltant dels 60 anys.
- una entrevista a la mare o a una dona coneguda o familiar que tingui al voltant dels 40 anys.
- una entrevista a una amiga d'entre 20-25 anys.

QUÈ DEMANAREM A LES PERSONES ENTREVISTADES?:

- QUE ENS INDIQUIN ALMENYS TRES FETS IMPORTANTS QUE ELS HAGIN MARCAT COM A HOMES O COM A DONES.

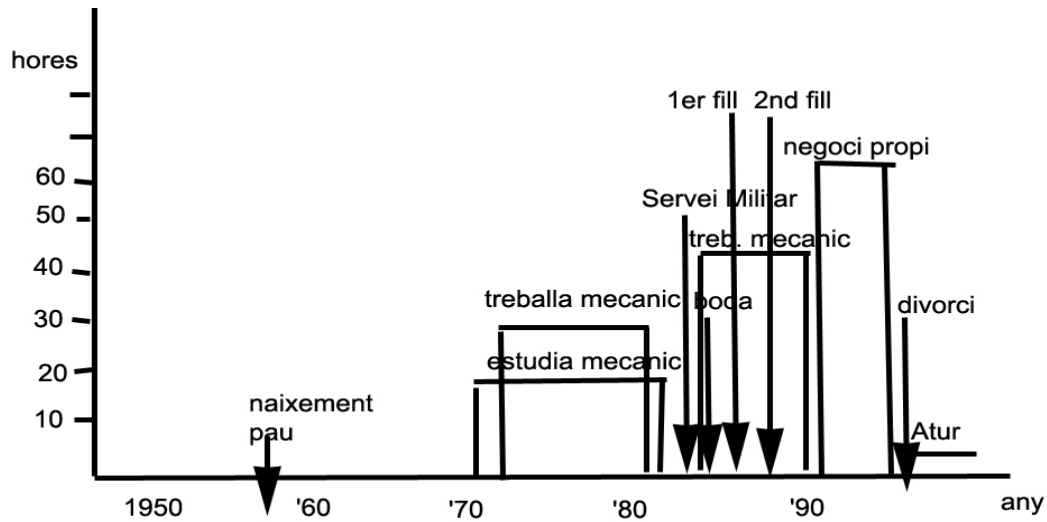
- QUE SOBRE UNA LÍNIA DEL TEMPS REPRESENTIN LA SEVA VIDA I ASSENYALIN AQUESTS ESDEVENIMENTS (I ALTRES, SI VOLEN) FONAMENTALS.

En la línia de temps (utilitzar paper mil·limetrat). L'eix horitzontal serà el dels anys i l'eix vertical les hores de dedicació.

Exemple:

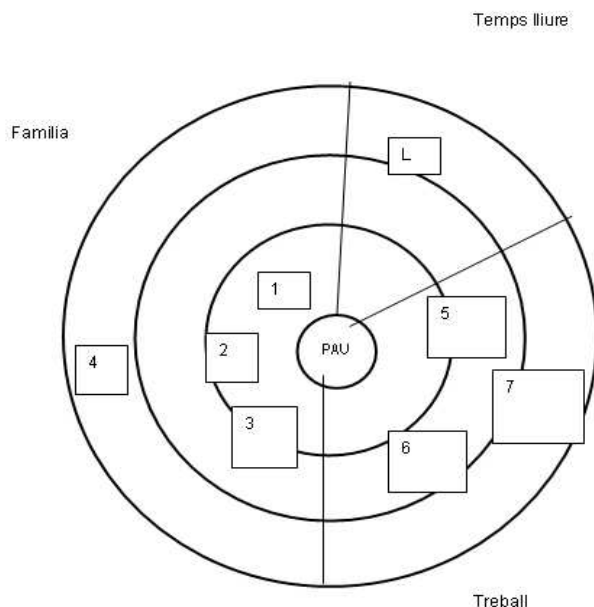
Pau va néixer l'any 1959, als 14 anys es va posar a treballar d'ajudant mecànic. Treballava unes 30 hores setmanals, paral·lelament estudiava i es va treure el que avui seria un cicle mitjà de mecànic. Amb 18 anys va fer la mili. En tornar de la mili va continuar treballant en el mateix taller, on feia unes 50 hores setmanals. Als 20 anys es va casar i va tenir dos fills, en Roger al 1980 i en Pau al 1985. A l'any 1985 va muntar el seu propi taller. Van ser uns anys molt durs on treballava una mitjana de 65 hores setmanals. La cosa no va anar bé i el negoci es va enfonsar. Va estar a l'atur dos anys. En aquella època la seva dona li va demanar el divorci. Al començament dels 90 va començar una nova etapa. Va estudiar informàtica i va començar a treballar per a una empresa instal·lant xarxes d'ordinadors, treballant unes 40 hores setmanals. L'any 95 va conèixer la seva actual parella.

Exemple Línea de vida d'en Pau

- QUE MARQUIN EN UN DIAGRAMA DE SECTORS ELS ASPECTES DE LA VIDA QUE ELS HAN PREOCUPAT MÉS, QUE ELS HAN OCUPAT MÉS EL TEMPS, EN PERCENTATGES APROXIMATS QUE ASSENYALAREM SOBRE UN DIAGRAMA CIRCULAR. També han de marcar en el diagrama el seu mapa de relacions.

Exemple de diagrama d'en Pau

Significat símbols:

1: parella; 2 i 3 Fills; 4 ex-dona; 5 i 6 companys de feina; 7 el seu cap; L: companys del club de natació.

- QUE APORTIN FOTOGRAFIES O ALTRE MATERIAL VISUAL PER IL·LUSTRAR AQUESTS FETS.

RECOMANACIONS A TENIR PRESENTS A LES ENTREVISTES:

- Cal fer una cita prèvia amb la persona a qui hem d'entrevistar, de tal manera que assegurem:

- tenir temps, sense presses

- és important el lloc on l'entrevistarem: és preferible que sigui a casa seva. Si més no, un espai que li resulti familiar, que s'hi trobi tranquil·la.

- el lloc de trobada ha d'estar aïllat de sorolls, lluny del pas d'altres persones que puguin interrompre, amb una il·luminació suau..

- IMPORTANT: cal fer les entrevistes per separat, mai en grup. Així assegurarem que no hi hagi interferències. Especialment si els entrevistats són un home i una dona.

- pot ajudar recordar que la persona entrevistada porti alguns objectes, fotografies, etc, que li puguin ajudar a recordar.

- val la pena no interrompre'l massa i respectar els silencis. Només interveui en el cas que veieu que ha acabat d'explicar alguna cosa o si es desvia massa del tema. No preteneu que la persona segueixi fil per randa el guió que us heu proposat. Ja ordenareu més tard els testimoniatsges d'acord amb el guió previ.

- és important dur una gravadora, no escriure ni prendre notes (i menys de forma ostensible), cosa que segurament privaria l'espontaneïtat del relat de la persona que respon. ÉS IMPORTANT FER, AL MÉS AVIAT POSSIBLE, en arribar a casa, LA TRANSCRIPCIÓ ESCRITA, sempre respectant el llenguatge i la sintaxi de l'entrevistat/da. Més endavant cal classificar la informació recollida.

- El resum de l'entrevista, amb els fets més importants que li han marcat com a home o dona, la línia del temps i el diagrama, tindrà una extensió d'un full aproximadament.

- De les històries personals i del contingut de les entrevistes caldrà fer una breu exposició a classe davant de les companyes i companys.

- Farem també una exposició per a tot el Centre, amb les línies del temps, els diagrames i les fotografies.

- RETRAT ROBOT DELS HOMES I LES DONES DE CADA GENERACIÓ.

Reunits els nois de la classe, posaran en comú el contingut de les seves entrevistes i intentaran fer, de forma consensuada, un RETRAT ROBOT dels homes de cada generació: quines van ser o són les etapes fonamentals de les seves vides, les fites que els han fet canviar; com es repartien el temps i quines relacions socials tenien els homes de cada generació.

Igualment les noies de la classe faran el mateix amb les dones de les tres generacions.

- Obrirem, tot seguit, un DEBAT: què hi ha de comú i com ha anat evolucionant la forma de vida, el repartiment del temps i les xarxes de relacions dels homes al llarg d'aquestes tres generacions?

- Igualment respecte de les dones.

- Acabarem fent una conclusió personal al nostre **diari de classe**.